

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

Για τη ΣΜΠΕ για τη δημιουργία μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης
Απορριματογεννών ενεργειακών πρώτων υλών (ΑΕΠΥ) από στερεά αστικά απόβλητα
(ΑΣΑ)

Μέσα στον Αύγουστο το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας δημοσίευσε προς "διαβούλευση" τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τη δημιουργία στη χώρα 6 μονάδων "ενεργειακής αξιοποίησης" των αστικών στερεών αποβλήτων, δηλαδή εργοστασίων καύσης απορριμμάτων. Το σχέδιο προβλέπει τις ακόλουθες περιοχές για τη δημιουργία των μονάδων καύσης: Ροδόπη ή Ξάνθη, Κοζάνη, Αρκαδία ή Αχαΐα ή Ηλεία, Αττική, Βοιωτία και Ηράκλειο Κρήτης. **Το σχέδιο αυτό συνδιαμορφώθηκε σε πολύμηνη διαβούλευση με την "αγορά", όπως η ίδια η κυβέρνηση διατυμπανίζει.** Το σημείο χωροθέτησης των μονάδων, όπως αποκάλυπτα είπε ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του ΥΠΕΝ, κ. Γραφάκος "θα προτείνουν οι ανάδοχοι των μονάδων"!

Οι μονάδες καύσης απορριμμάτων προωθούνται χρόνια τώρα στην ΕΕ στο πλαίσιο της "στρατηγικής για τη διαχείριση αποβλήτων", όπου η καύση αποβλήτων αποτελεί εμπόρευμα και ορίζεται ως "ενεργειακή αξιοποίηση". Εντάσσεται μάλιστα στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (!).

Η κυβέρνηση της ΝΔ διαμόρφωσε το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) του 2020, που επικαιροποίησε το 2023, στην κατεύθυνση της ΕΕ σύμφωνα με την οποία "η παραγωγή ενέργειας ή και θερμότητας από υπόλειμμα απορριμμάτων δεν είναι αντίθετη στις κοινοτικές αρχές". Το δρόμο για την καύση είχε ανοίξει η κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ με το ΕΣΔΑ 2015 για την καύση απορριμμάτων στις τσιμεντοβιομηχανίες και όχι μόνο.

Σήμερα υπάρχουν περισσότερες από 500 τέτοιες μονάδες καύσης σε χώρες - μέλη της ΕΕ που καίνε 58 εκατομμύρια τόνους το χρόνο και **υπάρχουν ευρήματα επιστημονικών μελετών που εντοπίζουν τεράστιους κινδύνους για την υγεία του λαού και το περιβάλλον, καθώς εκπέμπονται στην ατμόσφαιρα ιδιαίτερα επικίνδυνοι - καρκινογόνοι ρύποι (διοξίνες, φουράνια, μικροσωματίδια κ.α.) και ταυτόχρονα μολύνεται η τροφική αλυσίδα.**

Η επιχειρηματολογία της κυβέρνησης και των προθύμων να στηρίξουν περιφερειακών και δημοτικών αρχών, ότι τελικά το υγειονομικό - περιβαλλοντικό ισοζύγιο θα είναι θετικό γιατί θα καίγονται μόνο τα υπολείμματα των μονάδων ανακύκλωσης, **είναι τεράστιο ψέμα**, αφού σύμφωνα με τις ίδιες τις Μελέτες του υπουργείου:

- Προβλέπεται οικονομικό "μπόνους" για τις ποσότητες των σκουπιδιών που θα ξεπερνούν την εγγυημένη ποσότητα τροφοδοσίας τους. Επίσης, οι μονάδες καύσης είναι εργοστάσια που θα πρέπει να τροφοδοτούνται διαρκώς με σκουπίδια, 24 ώρες το 24ωρο, για να μη διακόπτεται η λειτουργία τους και να μην πέσει η "παραγωγή ενέργειας". Άρα θα καίνε και σύμμεικτα απορρίμματα (τα σκουπίδια όπως πετιούνται στους κάδους σκουπιδιών).

- Οι μονάδες καύσης, πέρα από τα υπολείμματα των μονάδων επεξεργασίας απορριμμάτων (MEA) και των μονάδων ανάκτησης ανακύκλωσης απορριμμάτων (MAA), θα καίνε και μεγάλες ποσότητες "απορριμματογενών καυσίμων", γνωστών και ως RDF/SRF, που στο μεγαλύτερο μέρος τους αποτελούνται από ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτιά - χαρτόνια, πλαστικά κ.α.). Επί της ουσίας η προώθηση της καύσης αποβλήτων θα είναι η "ταφόπλακα" της ήδη αναιμικής ανακύκλωσης.
- Δεν καταργούνται συλλήβδην οι Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων και Υπολειμμάτων (ΧΥΤΑ και ΧΥΤΥ). Αντίθετα πολλοί θα παραμείνουν για την περίπτωση διακοπής λειτουργίας των μονάδων καύσης, ενδεχόμενα και των MEA και MAA που τις τροφοδοτούν. Ταυτόχρονα προωθείται η αξιοποίηση μεθόδων ανακύκλωσης με γνώμονα το καπιταλιστικό κέρδος.
- Απαιτείται και η δημιουργία ΧΥΤΥ για τα καθιζάνοντα υπολείμματα της καύσης (πρόκειται για το 25% - 30% των εισερχομένων αποβλήτων), ο οποίος, σύμφωνα με την αρχή της Προφύλαξης, επιβάλλεται να κατασκευαστεί με προδιαγραφές ΧΥΤ επικίνδυνων αποβλήτων (ΧΥΤΕΑ). Ακόμη πιο δύσκολη είναι η διαχείριση της «ιπτάμενης τέφρας», που βρίθει εξαιρετικά επικίνδυνων ρύπων, καθώς κατακρατείται πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω επεξεργασία αερίων της καύσης. Στη ΣΜΠΕ προβλέπεται η επιτόπου της μονάδας στερεοποίησή της, χωρίς περαιτέρω αναφορά για τον τρόπο διάθεσης του στερεοποιημένου υλικού. Η ΣΜΠΕ δεν περιλαμβάνει σχετικό κεφάλαιο ή ενότητα για τη διαχείριση των στερεών και υγρών αποβλήτων των ΜΚ.

Η υλοποίηση του κυβερνητικού σχεδίου έχει κερδισμένους και χαμένους. Από τη μία όχθη βρίσκονται:

- Επιχειρηματικοί όμιλοι που επιδιώκουν να μοιραστούν την πίτα των 6 δισ. ευρώ, που είναι ο τζίρος της 25ετίας 2030 - 2054 (π.χ. ΔΕΗ, ΤΕΡΝΑ, ΑΚΤΩΡ, ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ, ΜΟΤΟΡΟΪΛ, ΜΕΤΛΕΝ).
- Οι εφοπλιστές που θα μεταφέρουν καθημερινά τον μεγάλο όγκο απορριμμάτων από όλα τα νησιά προς τις μονάδες καύσης.
- Η μπίζνα της ανταποδοτικής ανακύκλωσης με τα "πράσινα" σπιτάκια που κόστισαν εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ το καθένα και των μπλε κάδων που φόρτωσε και φορτώνει τους δήμους με δεκάδες εκατομμύρια ευρώ το χρόνο.
- Οι προμηθευτές του δημοσίου, πχ με τα πανάκριβα ηλεκτρικά απορριμματοφόρα βιοαποβλήτων που δεν έχουν σημεία φόρτισης ή δεν χωρούν να περάσουν τους δρόμους των πόλεων.

Από την άλλη όχθη βρίσκονται η εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα που κατέβαλαν τους "πράσινους φόρους", τα πρόστιμα του τέλους ταφής και στο μέλλον θα κληθούν να πληρώσουν επιπλέον το τέλος εισόδου στις ΜΕΑ, προσauxημένο περίπου κατά 50% με το τέλος εισόδου στις μονάδες καύσης!

Το σχέδιο για τη δημιουργία 6 μονάδων καύσης εντάσσεται στην υλοποίηση της πολιτικής που καθορίζει τη διαχείριση απορριμμάτων και συνολικά των αποβλήτων με κριτήριο την κερδοφορία του κεφαλαίου και όχι τις λαϊκές ανάγκες, σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθύνσεις της ΕΕ («πράσινη συμφωνία», «στρατηγική για κυκλική οικονομία», «στρατηγική για τη διαχείριση αποβλήτων» κ.λπ.). Στρατηγικές που

έχουν ψηφιστεί και υλοποιούνται από όλες τις κυβερνήσεις μέχρι σήμερα, όλες τις Περιφερειακές Αρχές. Μια πολιτική που θυσιάζει την υγεία και το περιβάλλον στο βωμό της κερδοφορίας των ομίλων και φορτώνει με τεράστια βάρη τα λαϊκά στρώματα μέσα από πλήθος χαρατσιών.

Όσο και αν οι μονάδες καύσης που προωθούνται στο κυβερνητικό σχέδιο διαφημίζονται ως «υπερσύγχρονες» και «φιλοπεριβαλλοντικές», στην πράξη δεν εξασφαλίζεται η προστασία των εργαζομένων και του πληθυσμού από τις τεράστιες επιπτώσεις στην υγεία και το περιβάλλον. **Εξάλλου, γνωρίζουμε ότι στην πράξη, το αν και ποιες τεχνολογίες αντιρρύπανσης θα επιλεγούν, θα καθοριστούν με κριτήριο το «κόστος – όφελος» του επενδυτή.** Ανεξάρτητα από το όποιο θεσμικό πλαίσιο υπάρχει στα χαρτιά, στην πράξη οι επιχειρηματικοί όμιλοι είναι «ελεγκτές και ελεγχόμενοι» ταυτόχρονα, όσον αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος, τη βιομηχανική ρύπανση και την υγεία και ασφάλεια εργαζομένων. **Αποτέλεσμα της διαχρονικής αντιλαϊκής πολιτικής όλων των κυβερνήσεων είναι και η απουσία ουσιαστικού κρατικού ελέγχου για τη ρύπανση, την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του λαού.**

Η καύση απορριμμάτων περιλαμβάνεται στο κυβερνητικό σχέδιο με κριτήριο τα κέρδη συγκεκριμένων επιχειρηματικών ομίλων σε βάρος της υγείας του λαού και μεγάλη οικονομική επιβάρυνση των λαϊκών στρωμάτων. Μέσα στο πλαίσιο της εμπορευματοποίησης των αποβλήτων και της στρατηγικής της ΕΕ, όλες οι μορφές διαχείρισης όπως η ανακύκλωση, η υγειονομική ταφή κ.λπ. εγκυμονούν κινδύνους για την υγεία του λαού και το λαϊκό εισόδημα, όπως έχει δείξει η εμπειρία μέχρι σήμερα.

Η επιστήμη και η τεχνολογία δίνουν πολλές λύσεις για τη διαχείριση αποβλήτων. Το κύριο είναι με ποιο κριτήριο θα γίνει η επιλογή των τεχνολογιών. Στο πλαίσιο του σημερινού δρόμου ανάπτυξης, όπου η διαχείριση των αποβλήτων, η γη, ο φυσικός πλούτος, το περιβάλλον κ.λπ., αντιμετωπίζονται ως εμπορεύματα και πεδία δράσης επιχειρηματικών ομίλων, όποια τεχνολογία και αν επιλεγεί δεν μπορεί να εξασφαλίσει την προστασία της υγείας και του περιβάλλοντος. Ολοκληρωμένη λύση για τη διαχείριση αποβλήτων μπορεί να εξασφαλιστεί μόνο στο πλαίσιο ενός άλλου, ριζικά διαφορετικού δρόμου ανάπτυξης, όπου η υλοποίηση των έργων επεξεργασίας και τελικής διάθεσης των αποβλήτων θα γίνεται από κρατικό φορέα που θα λειτουργεί με γνώμονα το σύνολο των λαϊκών αναγκών και όχι το καπιταλιστικό κέρδος.

Φωτίζοντας αυτόν τον δρόμο της ανατροπής στηρίζουμε τον αγώνα του εργατικού-λαϊκού κινήματος ενάντια στην πολιτική της ΕΕ και όλων των κυβερνήσεων για τη διαχείριση των αποβλήτων, παλεύουμε για:

- Να σταματήσουν εδώ και τώρα οι σχεδιασμοί για τη δημιουργία μονάδων καύσης, καθώς και επεξεργασίας σύμμεικτων αποβλήτων (ΜΕΑ, ΜΑΑ). Απόσυρση της ΣΜΠΕ.
- Κατάργηση του αντιλαϊκού νομοθετικού πλαισίου διαχείρισης των αποβλήτων.
- Ουσιαστικό κρατικό έλεγχο για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και του λαού.
- Διασφάλιση επαρκούς κρατικής χρηματοδότησης για τη διαχείριση αποβλήτων με φορολόγηση του κεφαλαίου και κατάργηση όλων των χαρατσιών για τον λαό.

- Κατάργηση κάθε είδους ιδιωτικοποίησης και επιχειρηματικής δραστηριότητας στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων.
- Με βάση τα σημερινά δεδομένα, ιεραρχούμε ένα μείγμα μεθόδων και τεχνικών στην επεξεργασία των απορριμμάτων με επίκεντρο την ουσιαστική ανακύκλωση με διαλογή στην πηγή ανακυκλώσιμων υλικών και βιοαποβλήτων, δραστηκός περιορισμός της υγειονομικής ταφής.
- Ο σχεδιασμός και η χωροθέτηση των απαιτούμενων υποδομών για τη διαχείριση αποβλήτων να γίνεται με κριτήριο την προστασία της υγείας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων και της προστασίας του περιβάλλοντος.
- Να αποσυρθούν το Εθνικό Σχέδιο (ΕΣΔΑ) και τα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) και τα νέα να εκπονηθούν με βάση τους άξονες του παραπάνω πλαισίου.